

Titulació	Tipus	Curs
Antropologia Social i Cultural	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Beatriz Ballestin Gonzalez

Correu electrònic: beatriz.ballestin@uab.cat

Equip docent

Virginia Fons Renaudon

Jorge Grau Rebollo

Maria Julieta Olaso Ruiz

(Extern) Per determinar

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

D'acord amb el Pla d'Estudis 2009, aprovat pel Ministeri, cal cursar les següents assignatures amb l'ordre establert: Segon curs de Grau, primer semestre, Pràctiques de Camp en Antropologia Social i Cultural I; segon semestre, Epistemologia i Mètodes d'Investigació en Antropologia Social i Cultural; tercer curs, primer semestre, Tècniques d'Investigació en Antropologia Social i Cultural; segon semestre, Pràctiques de Camp en Antropologia Social i Cultural II.

Objectius

L'assignatura Pràctiques de Camp en Antropologia Social i Cultural II -d'ara en endavant Camp II-, és la quarta d'un itinerari de quatre que es desenvolupa al llarg de dos anys d'estudis: segon i tercer curs de Grau. Aquest itinerari finalitza amb el Treball de Fi de Grau (TFG), a quart curs.

Els objectius de l'assignatura són:

- Assolir i completar, mitjançant la continuació d'un treball de camp de caràcter prospectiu iniciat a Camp I, un coneixement directe dels avantatges, les potencialitats, les limitacions i els riscos que suposa el treball de camp clàssic en l'etnografia.

- Aprendre pràcticament a dissenyar els instruments de recollida d'informació i la utilització de les diverses tècniques que cal aplicar i que constitueixen el treball de camp.

- Recollir mitjançant aquestes tècniques la informació necessària per a respondre els interrogants i objectius plantejats a l'assignatura de Tècniques de recerca, així com la posta a prova de la hipòtesi desenvolupada metodològicament i tècnicament al llarg de la seqüència. Aquesta informació serà analitzada en el Treball de Fi de Grau.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Fer servir les eines digitals i interpretar fonts documentals específiques de manera crítica.
- Produir materials relacionats amb la diversitat cultural susceptibles de tenir un impacte crític en les concepcions de sentit comú.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els procediments, les tècniques i els recursos instrumentals per desenvolupar treball de camp etnogràfic.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar críticament les dades procedents de les recerques i els informes antropològics.
3. Analitzar un fet d'actualitat des de la perspectiva antropològica.
4. Aplicar els codis ètics vigents al treball de camp etnogràfic.
5. Aplicar una perspectiva holística al problema d'estudi i analitzar les institucions humanes dins de configuracions culturals més àmplies.
6. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
7. Establir relacions etnològiques de confiança amb els subjectes, que estimulin la producció i la fiabilitat de les dades.
8. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
9. Exposar en forma narrativa els resultats del treball, d'acord amb els canons crítics de la disciplina i tenint en compte els diferents públics a qui van dirigits.
10. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
11. Fer un ús ètic de la informació, sobretot quan té caràcter personal.
12. Mantenir una conversa adequada al nivell de l'interlocutor.
13. Obtenir i registrar dades etnogràfiques aplicant les diferents tècniques de recollida i anàlisi, utilitzant en especial procediments qualitatius i la pràctica de l'observació participant.
14. Operacionalitzar els conceptes teòrics i posar a prova les explicacions dels fenòmens socioculturals.
15. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
16. Resoldre problemes de manera autònoma.
17. Seleccionar les tècniques adequades per a cada disseny de recerca.
18. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.

Continguts

Els objectius del curs s'aniran assolint paulatinament amb l'elaboració successiva dels instruments de recollida de dades de cada tècnica emprada, seguint el disseny tècnic de la recerca, i de l'aplicació d'aquestes. Al final es tindrà una consciència clara del què s'ha estat realitzant, en bona mesura, gràcies al treball de reflexió que s'exigeix per avaluar l'assignatura.

Es treballaran els següents aspectes:

- Observació participant (accés, relació etnològica, qüestions ètiques i metodològiques). Elaboració del diari de camp.
- Entrevistes qualitatives amb diferent grau d'estructuració: Elaboració dels instruments de recollida de dades a partir de l'operacionalització realitzada i revisió crítica dels mateixos (diverses versions); realització de les entrevistes.
- Aplicació d'altres tècniques com els grups focals, si s'escau, i anàlisi crítica de l'aplicació de totes les tècniques i dels resultats obtinguts.
- Articulació de les tècniques i valoració conjunta de la informació obtinguda. Primera sistematització de la informació recollida.
- Elaboració d'un informe amb anàlisi i reflexió de les dades, seguint el guió pautat.

L'assignatura serà impartida de manera bilingüe en català i en castellà

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
0	0	0	
Tipus: Supervisades			
Sessions individuals	34	1,36	3, 5, 6, 7, 10, 14, 17
Tipus: Autònomes			
Treball de camp.: registre, sistematització i anàlisi continu de la informació i redacció de l'informe etnogràfic-treball final	66	2,64	4, 7, 9, 12, 13, 16

Aquesta assignatura s'avalua de manera contínua i amb la supervisió permanent del professorat. Els estudiants han d'haver realitzat totes les tasques de camp previstes per al desenvolupament de l'assignatura, amb entregues parcials al llarg del curs, per tenir dret a presentar el treball final i ser avaluats. La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries si és necessari.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Sessions de supervisió obligatòries i el procés de treball individual.	20%	10	0,4	1, 2, 4, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 17, 18
Sessions de supervisió y procés del treball	50%	25	1	2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18
Treball final: elaboració de l'informe etnogràfic amb les dades recollides al treball final	30%	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18

Aquesta assignatura s'avalua de manera continuada i amb la supervisió permanent de professorat durant les tutories presencials (6) de caràcter obligatori. La falta d'assistència a tres d'aquestes tutories es considerarà un "no avaluable". Les tutories no podran ser recuperables.

S'avaluarà l'assistència a sessions de supervisió obligatòries (10%), el procés de treball individual (10%), el lliurament de tots els treballs escrits demanats en les 6 tutories (50%) i l'informe final (30%): Total 100%. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

Plagi:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquesta assignatura/mòdul no preveu el sistema d'avaluació única

Aquesta assignatura permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de cerca bibliogràfica o cerca d'informació, correcció de textos o traduccions, a criteri del professorat. Es poden contemplar altres situacions, sempre amb el vistiplau del professor/a.

L'estudiant ha de (i) identificar les parts que han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL (cal revisar també la treballada a l'assignatura de Tècniques de Recerca en Antropologia Social i Cultural):

Angrosino, Michael (2012). *Etnografía y observación participante en investigación cualitativa*. Ediciones Morata.

- Atkinson, Paul; Coffey, Amanda; Delamont, Sara; Lofland, John y Lofland, Lyn (2011). *Handbook of ethnography*. SAGE Publications.
- Ballestín, Beatriz y Fàbregues, Sergi (2018). *La práctica de la investigación cualitativa en ciencias sociales y de la educación*. Editorial UOC.
- Bertaux, Daniel (1993 [1980]). "La perspectiva biográfica: validez metodológica y potencialidades". En Marinas, J. M. y Santamarina, C. (eds.), *La historia oral: métodos y experiencias* (pp. 149-171). Debate.
- Cea D'Ancona, María Ángeles (1996). *Metodología cuantitativa. Estrategias y técnicas de investigación social* (pp. 239-291). Síntesis.
- Denzin, Norman K. (1970). "Participant Observation: Varieties and Strategies of the Field Method". En *The research act* (pp. 185-218). Aldine.
- Domínguez Mon, Alba (coord.) (2017). *Trabajo de campo etnográfico: Prácticas y saberes. Metodología y técnicas de la investigación de campo*. Editorial de la Facultad de Filosofía y Letras, Universidad de Buenos Aires.
- Emerson, Robert M.; Fretz, Rachel I. y Shaw, Linda L. (2011). *Writing ethnographic fieldnotes* (2.ª ed.). University of Chicago Press.
- Flick, Uwe (ed.) (2022). *The SAGE handbook of qualitative data collection* (2.ª ed.). SAGE Publications.
- Guber, Rosana (2011). *La etnografía: método, campo y reflexividad*. Ediciones de la Flor.
- Guest, Kenneth J. (2023). *Essentials of cultural anthropology: A toolkit for a global age* (4.ª ed.). W.W. Norton.
- Hammersley, Martyn y Atkinson, Paul (1994a [1983]). "Etnografía. Métodos de investigación" (pp. 121-142). Paidós.
- Krueger, Richard A. (1991 [1988]). *El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada*. Pirámide.
- Kvale, Steinar (2011). *Las entrevistas en investigación cualitativa*. Ediciones Morata.
- Lareau, Annette (2021). *Listening to people: A practical guide to interviewing, participant observation, data analysis, and writing it all up*. University of Chicago Press.
- Lofland, John; Anderson, Leon; Snow, David A. y Lofland, Lynn (2008). *Analyzing social settings: A guide to qualitative observation and analysis* (4.ª ed.). Wadsworth Cengage Learning.
- Oehmichen Bazán, Christina (ed.) (2022). *La etnografía y el trabajo de campo en las ciencias sociales*. Instituto de Investigaciones Antropológicas, UNAM.
- Okely, Judith (2012). *Anthropological practice: Fieldwork and the ethnographic method*. Berg Publishers.
- O'Reilly, Karen (2024). *Ethnographic methods* (2.ª ed.). Routledge.
- Bryman, Alan (ed.) *Ethnography. Vol. II: Ethnographic Fieldwork Practice* (pp. 106-121). Sage.
- Peterson, Kristin y Olson, Victoria (2024). *The ethnographer's way: A handbook for multidimensional research design*. University of California Press.
- Roigé, Xavier, Estrada, Ferran y Bertrán, Oriol (1999a). *Tècniques d'investigació en antropologia social*. Publicacions de la Universitat de Barcelona.
- Sampieri, Roberto Hernández; Collado, Carlos y Lucio, Pilar Baptista (2010). *Metodología de la investigación* (4.ª ed.). McGraw-Hill.

Delgado, Juan Manuel y Gutiérrez, José (coords.) *Métodos y técnicas cualitativas de investigación en ciencias sociales* (pp. 259-285). Síntesis.

Schensul, Jean J. y LeCompte, Margaret D. (2012). *Specialized ethnographic methods: A mixed methods approach* (2.ª ed.). AltaMira Press.

Spradley, James P. (1980). "Doing Participant Observation". En *Participant Observation* (pp. 53-62). Holt, Rinehart & Winston.

Spradley, James P. (2016 [1979]). *The ethnographic interview*. Waveland Press.

Valles, Miguel S. (1997). En *Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional* (pp. 109-139). Síntesis.

Velasco Maillo, Honorio y Díaz de Rada, Ángel (1997). *La lógica de la investigación etnográfica*. Trotta.

PERSPECTIVA DE GÈNERE:

Ambujam, Meena N. (2021). "Navigating the field: Exploring gendered dimensions of fieldwork". *Tsantsa*, 26, pp. 186-194.

Cermeno, Juliette; Loizeau, Julie y Dorion, Laurence (2023). "Doing feminist ethnography collectively". En *Handbook of feminist research methodologies in management and organization studies* (pp. 328-342). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781800377035.00031>

Craven, Christa y Davis, Dána-Ain (2022). *Feminist ethnography: Thinking through methodologies, challenges, and possibilities* (2.ª ed.). Rowman & Littlefield.

DeVault, Marjorie L. (2018). "Feminist qualitative research: Emerging lines of inquiry". En *The SAGE handbook of qualitative research* (5.ª ed.).

Hall, Kira y Davis, Jenny L. (2021). "Ethnography and the shifting semiotics of gender and sexuality". En Angouri, J. y Baxter, J. (eds.), *The Routledge handbook of language, gender and sexuality* (n.º 6, pp. 93-107). Routledge.

Pérez Sanz, Pilar; Quiñimil Vásquez, Daniela; Espinosa-Spínola, María y González Torralbo, Helena (2022). *Etnografía y feminismos*. Peter Lang Verlag.

Stacey, Judith (1988). "Can there be a feminist ethnography?" *Women's Studies International Forum*, 11(1), pp. 21-27. [https://doi.org/10.1016/0277-5395\(88\)90004-0](https://doi.org/10.1016/0277-5395(88)90004-0)

Su, Pei-Ning y Su, Pei-Hsuan (2023). "Discomforting surplus: Gender, sexualization, and omissions in ethnographic fieldwork". *Frontiers in Sociology*, 8, 1154435.

Programari

Processador de textos (tipus Word).

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura